

JEDNA REALIZACIJA SOFTVERA ZA PODRŠKU UČENJU NA DALJINU SOFTWARE SUPPORTED DISTANCE LEARNING

Valentin Kuleto, Slavko Pokorni, Velimir Dedić

REZIME: Razvoju obrazovanja na daljinu u svetu se poklanja značajna pažnja. Veliki broj svetski priznatih visokoškolskih ustanova u svom programu studija ima ovaj oblik obrazovanja. Za savremen sistem obrazovanja na daljinu neophodna je i odgovarajuća softverska platforma. U radu su prikazane osnovne karakteristike softverske platforme za realizaciju obrazovanja na daljinu, koju je uradila LINK Group d.o.o iz Beograda, kao i iskustva iz njene primene u LINK Group u realizaciji neformalnog obrazovanja iz informacionih tehnologija. Osnovni elementi sistema su repozitorijum nastavnog materijala i upravljanje korisnicima. Nastavni materijali se sastoje od tekstova, multimedije, rečnika i često postavljanih pitanja. Uključeni su i primeri i studije slučajeva. Sistem provere znanja odnosno ocenjivanja obuhvata zadatke, projekte, testove i izveštaje. Sistem upravljanja korisnicima obuhvata polaznike, autore, nastavnike i administratore sistema. Podsistemi u vezi sa polaznicima su: praćenje napredovanja, ocenjivanje, obaveštavanje, komunikacija, konsultacije, podrška, i pomoć u radu. Podsistemi u vezi sa autorima su: podrška, i obaveštavanje. Podsistemi u vezi sa nastavnicima su: praćenje napredovanja polaznika, ocenjivanje, obaveštavanje, komunikacija sa polaznicima, konsultacije sa polazicima, i podrška. Ova softverska platforma je potpuno primenjiva i na formalno visokoškolsko obrazovanje i srednjoškolsko obrazovanje.

KLJUČNE REČI: softverska platforma, kvalitet u obrazovanju, obrazovanje na daljinu

ABSTRACT: Special attention is paid to distance education development in the world. A great number of world higher education institutions have this form of education in their curriculum. Intensive implementation of information technologies in educational processes is priority of modern higher education institutions all over the world. A suitable software platform is necessary for a modern distance education system. Basic features of software package for distance education, made by LINK Group from Belgrade, and experiences of its application in LINK Group in education of information technology are presented in this paper. The basic elements of the system are: learning materials, and managements system. Learning materials are comprised of texts, multimedia contents, dictionary, and frequently asked question. The examples and case studies are included. Assessment system contains assignments, projects, papers, tests, tasks and reports. Management system includes learners, authors, instructors and system administrators. Subsystems for the learners are: student progress tracking system, assessment system, notification system, communication, consultations, support and help with learning. Subsystems for the authors are: support and notification system. Subsystems for the instructors are: student progress tracking system, assessment system, notification system, communication with the learners, consultations with the learners and support. The software platform is fully applicable to formal higher education and secondary education. The application of the system is proved simple and successful in practice.

KEY WORDS: software platform, quality in education, distance learning

1. UVOD

Razvoju obrazovanja na daljinu (engl. distance education) u svetu se poklanja značajna pažnja [1, 2]. Veliki broj svetski priznatih visokoškolskih ustanova u svom programu studija ima ovaj oblik obrazovanja. Prema podacima Američke asocijacije za učenje na daljinu (The United States Distance Learning Association, USDLA), za 2003. godinu, na nekoj formi distance learning-a bilo je oko 3000000 studenata. Neke od najznačajnijih institucija koje ga primenjuju u svom radu u SAD su: National Technological University, Western Governors University, University of Phoenix, California Distant Lerning Program, Columbia Network for Engineering Education. U Evropi, to su: The International Council for Open and Distance Education – Oslo, United Kingdom Open University, Virtual University Enterprises, University for Industry itd.

U Evropi značajne su inicijative razvoja "distance learning-a" realizovane uz pomoć "European Distance and E-Learning Network"-a (EDEN) [2] i "European Association of Distance Education Teaching Universities". Članovi EDEN-a iz Srbije su: E-learning Network (koji je formirala beogradska kancelarija WUS Austria u okviru eLearning Programa), LINK Group (koji je osnivač ITAcademy, BusinessAcademy i Visoke škole

strukovnih studija za informacione tehnologije), i Univerzitet Novi Sad. Open University iz Velike Britanije usvojio je standarde za obrazovanje na daljinu po čijem uzoru su organizovane obrazovne institucije u Španiji, Nemačkoj, Holandiji i Portugaliji.

Evropska komisija u svojim dokumentima (e-learning Action Plan 2004-2006) snažno podržava razvoj učenja na daljinu odnosno e-obrazovanja u svim državama članicama EU. Mnogi programski dokumenti kao što su eEurope+, eEurope 2005, Information Society, i rezolucija Evropskog Saveta daju obrazovanju na daljinu značajan prioritet u daljem razvoju obrazovanja u EU.

Šta se podrazumeva pod pojmom obrazovanja i učenja na daljinu, neke od prednosti, uslovi za uvođenje ovakvog oblika obrazovanja, i neki rezultati istraživanja o potrebi uvođenja, koje je obavila LINK Group, iz Beograda, koja je i uradila ovu prvu domaću softversku platformu za učenje na daljinu, kao i kraći opis mogućnosti same platforme dati su u [1, 3, 4, 5], dok je u [6] dat samo kraći opis platforme. U ovom radu se, takođe, daju neke informacije koje ilustruju mogućnosti ove softverske platforme za obrazovanje na daljinu, koju koristi LINK Group u sistemu neformalnog obrazovanja na daljinu.

2. SOFTVERSKA PLATFORMA ZA OBRAZOVANJE NA DALJINU

Za savremen sistem obrazovanja na daljinu neophodna je odgovarajuća softverska platforma. U LINK Group, je uspostavljen sistem obrazovanja na daljinu, podržan softverskom platformom (Distance Learning System, DLS, slika 1, prozor koji se pojavljuje nakon prijave na sistem).

Koliko je autorima poznato, to je prva i jedina potpuno domaća platforma za učenje na daljinu, multimedijalna i interaktivna. Izgrađena je po uzoru na vodeće svetske e-learning platforme [9]. Razvoj ove platforme bio je rukovođen standardnim praksama softverskog inženjerstva. Pažljivo su analizirani i implementirani svi aspekti učenja na daljinu koji sa trendom razvoja informacijskih i komunikacionih tehnologija, gotovo svakodnevno dobijaju novu formu, pre svega u vidu novih multimedijalnih i interaktivnih elemenata i sadržaja. Analiza pedagoških aspekata projektovanja platforme prevazilazi opseg ovog teksta.

Implementirani su svi elementi neophodni za potpunu realizaciju nastavnog procesa u bilo kom okruženju, koje krajnji korisnik izabere. Platforma je realizovana kao web-aplikacija i ne zahteva korišćenje i instalaciju dodatnih i dopunskih softverskih rešenja.

3. ELEMENTI PLATFORME UČENJA NA DALJINU

Polazeći od toga da slika govori više nego hiljadu reči, autori su se opredelili da, u ovom radu, platformu za obrazovanje na daljinu Distance Learning System (DLS) fime LINK Group, pretežno ilustruju slikama, a manje opisuju. Glavni elementi softverske platforme DLS su [7]:

1. repozitorijum nastavnog materijala; i
2. sistem upravljanja korisnicima, koji obuhvata:
 - polaznike,
 - autore,
 - instruktore, i
 - administratore sistema.

Podsistemi softverske platforme Distance Learning System, u vezi sa polaznicima su:

- sistem praćenja napredovanja,
- sistem ocenjivanja,
- sistem obaveštavanja,
- komunikacija,
- konsultacije,
- podrška, i
- pomoć u radu.

Podsistemi softverske platforme Distance Learning System, u vezi sa autorima su:

- podrška, i
- sistem obaveštavanja.

Podsistemi softverske platforme Distance Learning System, u vezi sa instrukturima (nastavnicima, predavačima) su:

- sistem praćenja napredovanja polaznika,
- sistem ocenjivanja,
- sistem obaveštavanja,
- komunikacija sa polaznicima,
- konsultacije sa polaznicima, i
- podrška;

Podsistemi softverske platforme Distance Learning System, u vezi sa administratorom(ima) sistema su:

- sistem praćenja napredovanja polaznika,
- sistem obaveštavanja,
- podrška, i
- pomoć u radu.

Radi sticanja delimičnog uvida u mogućnosti koje pružaju glavni elemenati i njihovih podsistemi, u Distance learning System-u, neke od funkcionalnosti su ilustrovane slikama prozora koji se pojavljuju na ekranu računara, u toku upotrebe nekih od mogućnosti koje pruža sistem, i to:

- sistem kreiranja kursa (nastavnog predmeta), sa opcijama: moduli, nastavne jedinice (teme), elementi (nastavna pitanja), koje se aktiviraju iz prozora na slici 1;
- sistem provere znanja, koji se aktivira klikom na "Sistem proveravanja znanja" (slika 1), sa opcijama: dodela testova, definisanje i dodela seminarskih radova, itd;
- sistem praćenja napredovanja korisnika, sa opcijama: pregled dodeljenih i urađenih nastavnih modula, testova, seminarskih radova, kreditiranje i sumiranje rezultata, unos ocene, (slika 2), dodela bodova (slika 3.), testovi (slika 4). Za testiranje je LINK Group uradila poseban softverski paket Testing and Learning Software (TLS), koji omogućava izradu testova sa većim brojem različitih vrsta test pitanja, dodelu testova studentima, automatsko registrovanje rezultata urađenih testova, kompletну administraciju od strane nastavnika i praćenje rezultata urađenih testova [8]. Pored samih test pitanja, omogućeno je i dodavanje objašnjenja, koja služe studentima u toku vežbanja i da uče, kada nisu ispravno odgovorili na pitanje;
- sistem komunikacije i obaveštavanja korisnika (slika 1), sa opcijama: poruke (lične i sistemske), chat sesije, vesti;
- repozitorijum nastavnog materijala (u DLS nazvan baza znanja, slika 1), sa opcijama: unos fajlova, često postavljaja pitanja, struktura predmeta, rečnik pojmove;
- sistem testiranja (slika 5);
- sistem praćenja napredovanja polaznika namenjen polazniku, gde svaki polaznik nakon prijave vidi samo ono što je njemu namenjeno (slika 6);
- polazniku su na raspolaganju različiti sadržaji u cilju sticanja znanja (slika 7).

Taksonomija kurseva zadržala je „klasičnu“ formu sa tri nivoa hijerarhije, koji su u DLS-u prepoznati kao modul-tema-element, poređani od najvišeg do najnižeg nivoa hijerarhije. Element možemo smatrati atomskim elementom taksonomije. U DLS-u postoje:

- sadržaj nastavne jedinice,
- audio,
- multimedija,
- test napredovanja,
- vežbanja,
- zadaci,
- literatura,
- materijali,
- web lokacije,
- prevod,
- prezentacija, i
- primeri.

Ulažu se naporci da se DLS učini kompatibilnim sa jednim od vodećih standarda za e-učenje: to su SCORM i AICC. Pri tome se imaju u vidu i standardi se odnose i na identifikaciju i upravljanje procesima i elementima kvaliteta u obrazovnoj instituciji [9]. Razlog zašto od početka nije odabrana jedna od postojećih standardizacija može se tražiti u činjenici da niti jedan od postojećih standarda nije uspeo da se nametne kao „de facto“ standard sektora obrazovanja na daljinu, kao i da relativno mali broj implementacija u potpunosti podržava jedan od ova dva standarda.

Polazeći od već uspostavljenih standarda, trendova u izvođenju obrazovanja na daljinu, tehnološkog razvoja informacionih tehnologija, a posebno od znanja i veština potrebnih korisnicima (studentima), sistem koji je razvijen, omogućuje primenu nekoliko različitih oblika edukacije i njihovu kombinaciju u izvođenju:

- učenje pomoću Interneta,
- učenje u intranetu,
- edukativne softvere za samostalno učenje,
- multimedijalna predavanja i vežbe na CD-u,
- obrazovni računarski softver za vežbanje,
- obrazovni računarski softver-repozitorijum,
- program za automatizovano testiranje i ocenjivanje (Testing Learning Software),
- multimedijalni softver za učenje stranih jezika,
- elektronske knjige.

Kombinovanje pojedinih rešenja se izvodi u zavisnosti od zahteva koje određeni nastavni predmet odnosno kurs, zavisno od specifičnosti izvođenja, postavlja pred nastavnika odnosno korisnika.

Distance Learning System se već skoro deceniju uspešno koristi u obrazovnim sistemima LINK Group, kao što su ITAcademy i BusinessAcademy. Razvoj je počeo 2001. godine, a primena 2003. Bilo je više od 8000 korisnika, a urađeno je više o 260 predmeta, u čijoj je izradi učestvovalo više od 70 autora [10, 11].

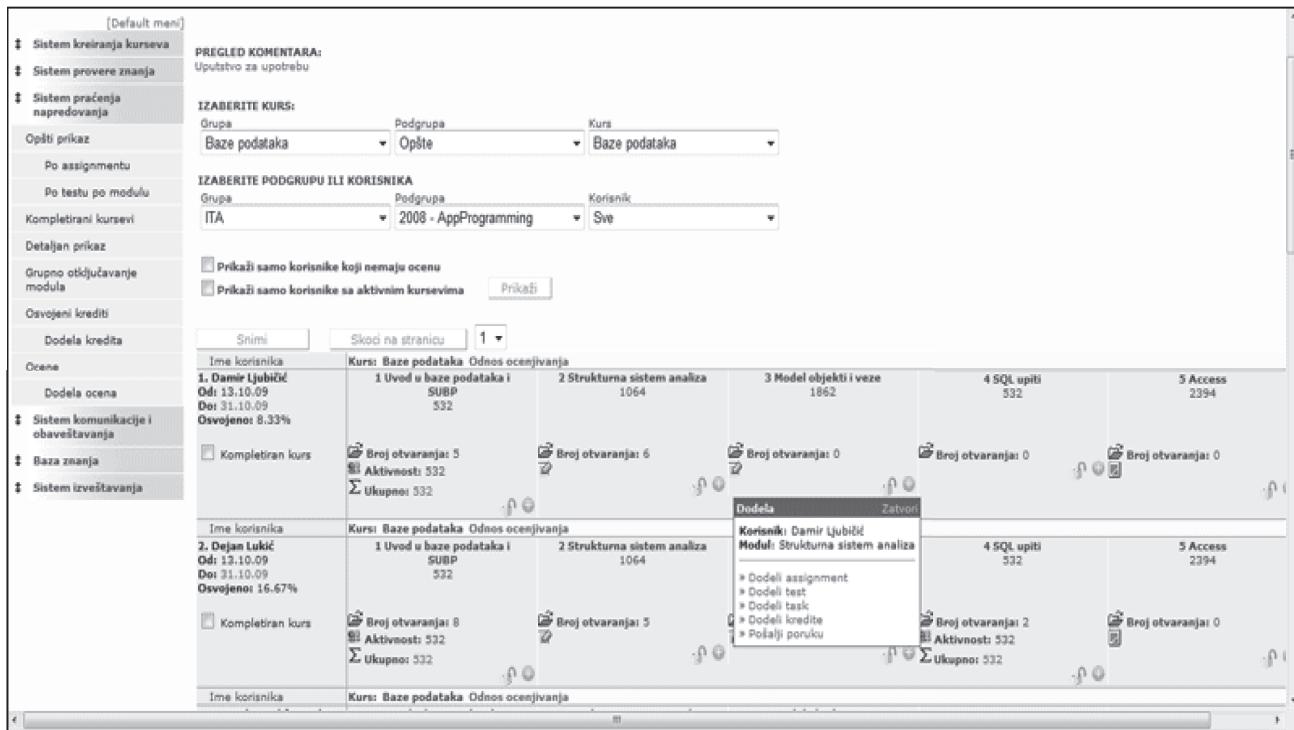
4. ZAKLJUČAK

Razvoj obrazovanja odnosno učenja na daljinu, u svetu je dosegao značajan nivo sa velikim brojem korisnika. Veliki broj svetski priznatih visokoškolskih ustanova u svom programu studija, nudi i primenjuje ovaj savremeni model obrazovanja u civilnom, a i vojnom sektoru.

Rezultati sprovedenih istraživanja [3] pokazuju da, i u Srbiji, postoji interes i potreba za organizovanjem obrazovanja na daljinu ili njegovim kombinovanjem sa klasičnim oblikom obrazovanja. Pored svršenih srednjoškolaca, koji žele da steknu neku od licenci, učenjem u slobodno vreme, veliko interesovanje pokazuju studenti, kod kojih se ovaj sistem, za sada, koristi kao podrška klasičnom načinu obrazovanja, te mladi privatni preduzetnici, pa i studenti koji su završili fakultete, posebno one na kojima se ne stiču dovoljno neposredno primenjiva znanja.

The screenshot shows the Link-eLearning.com system interface. At the top, there's a header with the logo and navigation links. On the left, a sidebar contains a 'Default meni' button and several collapsed sections like 'Sistem kreiranje kurseva', 'Kursevi', 'Moduli', 'Jedinice', 'Sistem provere znanja', 'Sistem praćenja napredovanja', 'Sistem komunikacije i obaveštavanja', 'Baza znanja', and 'Sistem izveštavanja'. The main content area has a title 'Distance Learning System LINK group kompanije' and a message about the new platform feature. It also lists news items such as '14.05.2008 - Unapređenje platforme', '26.03.2008 - Vest u DLS-u', '25.03.2008 - Kalendar događaja', '17.03.2008 - Notes i digitron u DLS-u', and '20.09.2007 - eLearning osvaja Makedoniju'. At the top right, there are buttons for 'Odjavi se', 'Promena lozinke', and 'Uputstvo za praćenje'.

Slika 1. – Distance Learning System, prozor koji se pojavljuje nakon logovanja na sistem

Slika 2. – Distance Learning System, prozor koji se otvara kada je nastavnik odabrao smer školovanja, semestar, predmet, nastavnu grupu i godinu studija, u opciji „Sistem praćenja napredovanja“/, „Detaljan prikaz“ (na levoj strani)

Kurs: Baza podataka
Modul: Struktura sistem analiza
Korisnik: Damir Ljubičić

Prikaži sve					
Osvojeno kredita		Datum unosa	Osnova dodeli	Komentar	
1	0	29.10.2008	Test po modulu	Sistemska dodata	Obrisi kredite
2	0	03.12.2008	Aktivnosti studenta	Sistemska dodata	Obrisi kredite
Pronađeno je 2 rezultata, prikazuju se od 1 do 2 ◀ ▶ 1 ▶					
Stranica 1 od 1					
Broj rezultata po strani <input type="button" value="50"/>					
Dodela ECTS bodova modulu:					
Iznos kredita: <input type="text" value="0"/>					
Tip kredita: <input type="text"/>					
Komentar: <div style="border: 1px solid #ccc; height: 100px; width: 100%;"></div>					
Dodeli kredite					

Slika 3. – Distance Learning System, prozor koji se otvara kada nastavnik aktivira bodovanje aktivnosti studenta

[Default meni]		PREGLED TESTOVA PO MODULIMA:			
↳ Sistem kreiranja kurseva		Grupa	Podgrupa	<< Prikaži >>	
↳ Sistem provere znanja		Testovi	Sve	<< Prikaži sve >>	
Testovi					
Dodata više testova					
Višestruko ukidanje testova					
Assignmenti					
Novi assignment					
Višestruka dodata assignmenata					
Dodeljeni assignmenti					
Taskovi					
Dodeljeni taskovi					
Dodata taskova					
↳ Sistem praćenja napredovanja					
Opšti prikaz					
Po assignmentu					
Po testu po modulu					
Kompletirani kursevi					
Detaljan prikaz					
Grupno otključavanje modula					
Osvojeni krediti					
Dodata kredita					
Ocene					
Dodata ocena					
↳ Sistem komunikacije i obaveštavanja					
5116_01 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_02 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_03 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_04 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_05 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_06 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_07 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_08 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_09 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_10 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_11 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_12 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_13 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_14 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_15 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_16 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_17 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba
5116_18 - Konfiguracija Windows Vista operativnog sistema za prenosne platforme i aplikacije	Testovi - IT	Zatvoreni	Izmeni	Obriši	☐ Proba

Slika 4. – Distance Learning System, prozor koji se otvara nakon klika na opciju „Testovi“ i selekcije naziva testa

KS_01 - Kvalitet Softvera		09:49 ukupno 7 pitanja 28 poena
1. Koji ISO standard je okrenut ka primeni na softveru ?		
☒ ISO 9000-4 ☒ ISO 9000-5 ☒ ISO 9000-3		Vrednost pitanja: 4 poena
2. Većinu pitanja softverkog kvaliteta treba postaviti još u fazi:		
☒ softverskog dizajna ☒ softverskih zahteva ☒ softverske konstrukcije		Vrednost pitanja: 4 poena
3. Softverski kvalitet definiše meru koliko je dobro softver dizajniran (eng.quality of design) i koliko je dobro softver u skladu sa tim dizajnom (eng. quality of conformance)?		
☒ Tačno, ali samo koliko je dobro softver u skladu sa tim dizajnom (eng. quality of conformance) ☒ Tačno, ali samo koliko je dobro softver dizajniran (eng.quality of design) ☒ Netačno ☒ Tačno		Vrednost pitanja: 4 poena
4. Softver inženjer ima odgovornost:		
☒ ☒ ☒ ☒ ☒		

Slika 5. – Distance Learning System, prozor koji se otvara kada nastavnik proverava test koji služi studentu za samoproveru znanja uz nastavnu jedinicu

Ispunjenoj uslova za dobijanje sertifikata: 80%

Dodeljeni kursevi

Kursevi	predeno gradivo:	osvojeno kredita:
Elementary	49%	20%
Pre-Intermediate	31%	25%
Starter	33%	0%
PHP programiranje	75%	59%
Intermediate	17%	14%

Poslednja otvaranja

Slika 6. – Distance Learning System, prozor koji se otvara kada se uloguje polaznik u polaznički deo platforme

Za korišćenje ovakvog sistema obrazovanja na daljinu, od korisnika se zahteva jedino najosnovnije poznavanje rada na računaru i korišćenje Interneta, a to je ono što većina danas zna.

Učenje na daljinu pruža mogućnosti za poboljšanje i unapređenje obrazovnih procesa i jedan je od temelja za nove i bolje načine upravljanja znanjem. Intenzivno uvođenje informacionih tehnologija u obrazovne procese postao je prioritet modernih visokoobrazovnih institucija širom sveta.

Za savremen sistem obrazovanja na daljinu neophodna je i odgovarajuća softverska platforma. U ovom radu su samo delimično opisane i ilustrovane karakteristike jedne takve softverske platforme, čije se primena pokazala jednostavnom i uspešnom u praksi.

LITERATURA

- [1] Pokorni S.: Obrazovanje na daljinu, Vojnotehnički glasnik, 2/2009. str. 138-146
- [2] European Distance Education Network, Members List, <http://www.eden-online.org/eden.php> (posećen 03.03.2011)
- [3] Kuleto V., Stefanović M., Radić G., Pokorni S.: Obrazovanje na daljinu u Beogradskoj akademiji računarskih nauka, 10. međunarodna konferencija upravljanje kvalitetom i pouzdanošću ICDQM-2007, Zbornik radova, pp 813-818, Beograd, 13-14. juna 2007.
- [4] Kuleto V., Radić G., Pokorni S., Kostić A.: Softverska platforma za obrazovanje na daljinu. Naučno-stručni simpozijum Informacione tehnologije INFOTEH 2008, Jahorina, 26-28. mart 2008.
- [5] Kuleto. V., Pokorni S., Bajalica J.: Distance Learning System, E-learning in Balcan Academic Institutions: Barriers, Challenges and Opportunities, Proceedings of the regional workshop, 25-27. September 2009. pp10-17
- [6] Kuleto V., Pokorni S., Dedić V., Bajalica J.: Softverska platforma za obrazovanje na daljinu, Konferencija Elektronsko učenje na putu ka društvu znanja 2010, Univerzitet METROPOLITAN, 07.10.2010, Beograd, str. 23-287.
- [7] Distance Learning System, Uputstvo za korišćenje, LINK Group, Beograd.

Present Simple TO BE, Possessive Adjectives, Articles

Jedinica: 1 od 78

PRESENT SIMPLE TENSE (PROSTO SADAŠNJE VREME)

Present Simple Tense (Prosto sadašnje vreme) glagola TO BE (biti)

Jednina (singular)	Množina (plural)
I am (I'm) - Ja sam	We are (We're) - Mi smo
You are (You're) - Ti si	You are (You're) - Vi ste
He is (He's) - On je	They are (They're) - Oni su
She is (She's) - Ona je	
It is - (It's) - Ono je	

Primeri:
I am a teacher. (Ja sam nastavnik.)
My sister and her best friend are in London. (Moja sestra i njen najbolji prijatelj su u Londonu.)
Davor is from Sarajevo. (Davor je iz Sarajeva.)

Slika 7. – Distance Learning System, pregled nastavne jedinice, jednog od elemenata koji polazniku služe kao materijal za učenje

- [8] Kuleto V., Radić G., Pokorni S., Kostić A.: Softverski paket za izradu testova za proveru znanja i učenje, Naučno-stručni simpozijum Informacione tehnologije INFOTEH 2008, Jahorina, 26-28. mart 2008.
- [9] Pokorni S.: Process approach to quality management in education, Academic and Applied Research in Military Science (AARMS), Miklos Zrinyi National Defense University, Budapest, Vol. 3, No. 4, 2004, pp 625-631
- [10] <http://www.it-akademija.com> (posećen 07.03.2011)
- [11] http://link-softsolutions.com/SoftLink-Distance-Learning-System-DLS_19_1 (posećen 07.03.2011)

Dr Valentin Kuleto, Visoka škola strukovnih studija za informacione tehnologije, Beograd, Kontakt: valentin.kuleto@its.edu.rs
Oblasti interesovanja: e-marketing u obrazovanju, elektronsko poslovanje, učenje na daljinu, strategijski menadžment

Dr Slavko Pokorni, Visoka škola strukovnih studija za informacione tehnologije, Beograd, Kontakt: slavko.pokorni@its.edu.rs
Oblasti interesovanja: pouzdanost i održavanje tehničkih sistema, primena infracrvenog zračenja, informacione tehnologije.

Dr Velimir Dedić, Visoka škola strukovnih studija za informacione tehnologije, Beograd, Kontakt: velimir.dedic@its.edu.rs
Oblasti interesovanja: tehnološki podržano učenje, medicinska informatika i statistika, informacioni sistemi.

CIP - Katalogizacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd 659.25
INFO M: časopis za informacionu tehnologiju i multimedijalne sisteme = journal of information technology and multimedia systems

glavni i odgovorni urednik Dragana Bećejski Vučaklija. - . - . -

Beograd : Fakultet organizacionih nauka,

2002- (Stará Pazova : SAVPO). - 30 cm

- Tromesecno ISSN 1451-4397 COBISS.SR-ID 105690636